

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Військово-юридичний інститут

Кафедра військового права

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Кримінальна відповідальність за воєнні злочини»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Затверджено на засіданні
Вченої ради,
протокол № 13 від 27 червня 2024 р.

Ректор

Анатолій Гетьман

Харків – 2024

Програма навчальної дисципліни «Кримінальна відповідальність за воєнні злочини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 35 с.

Розробники:

Передерій Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри військового права;

Чалий Михайло Григорович, викладач кафедри військового права

Затверджено на засіданні кафедри військового права
(протокол № 11 від 21 червня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри військового права
(протокол № 12 від 13 червня 2023 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри військового права
(протокол № 12 від 07 червня 2024 р.)

Начальник кафедри – Брідня Єгор Олександрович

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	9
3. Зміст програми навчальної дисципліни	9
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	13
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	13
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	13
4.3. Освітні технології та методи навчання	14
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	14
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	19
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	29
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	33
Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни	35

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – надати курсантам знання щодо категорії «воєнні злочини», серйозних порушень законів та звичаїв війни; визначити сучасний стан та перспективи правового регулювання відповідальності за вчинення воєнних злочинів у законодавстві України та на міжнародному рівні; сприяти виробленню навичок аналітичного та критичного мислення; формувати практичні уміння, навички правильного тлумачення та застосування нормативних актів міжнародного кримінального права та законодавства України у сфері регламентації відповідальності за вчинення воєнних злочинів; навчити кваліфікувати дії чи бездіяльність як воєнні злочини.

Завдання – в результаті опанування навчальної дисципліни курсанти повинні *знати*:

поняття «воєнні злочини» та механізм нормативного регулювання відповідальності за їх вчинення на рівні національного законодавства України та у міжнародному праві;

визначення поняття міжнародного злочину та злочину міжнародного характеру, їх співвідношення;

сучасні пріоритети міжнародної кримінально-правової політики, а також актуальний стан і перспективи співпраці України з Міжнародним кримінальним судом;

підходи до класифікації воєнних злочинів;

наявний стан та перспективи розвитку міжнародного співробітництва у системі кримінального переслідування за вчинення воєнних злочинів;

вміти:

визначати пріоритетність у застосуванні норм національного законодавства та міжнародних кримінально-правових норм;

співвідносити юрисдикції міжнародних кримінальних судів, трибуналів та національних судів при здійсненні кримінального переслідування за вчинені міжнародні злочини;

кваліфікувати діяння як воєнні злочини;
ефективно діяти під час виявлення воєнних злочинів, формувати та направляти матеріали для Міжнародного кримінального суду.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: обов'язкова.

1.3. Пререквізити: «Теорія права», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Міжнародне право», «Правові засади забезпечення гендерної рівності в оборонній сфері», «Військове право», «Кримінальний процес», «Право національної безпеки України».

1.4. Кореквізити: «Міжнародне гуманітарне право», «Запобігання військовим кримінальним правопорушенням».

1.5. Постреквізити: «Запобігання та протидія організованій та транснаціональній злочинності».

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК1. Знання та розуміння концепції перехідного правосуддя, її основних компонент та їх характеристик.

ПК2. Знання і розуміння поняття, предмету, системи, принципів та джерел міжнародного кримінального права, його місця в системі міжнародного права.

ПК3. Обізнаність щодо поняття та ознак міжнародного злочину, злочину міжнародного характеру, воєнного злочину та співвідношення вказаних видів злочинів.

ПК4. Здатність проявляти навички застосування джерел інформації, здійснення моніторингу юридичного інформаційного простору (бібліографій, нормативно-правових документів, статистичних даних, web-сайтів та ін.), що безпосередньо чи опосередковано стосуються відповідальності за вчинення воєнних злочинів.

ПК5. Знання та розуміння поняття складу воєнного злочину, незакінченого воєнного злочину та співучасті у воєнному злочині.

ПК6. Знання та розуміння поняття й особливостей міжнародної кримінальної відповідальності та покарання за воєнні злочини.

ПК7. Уміння використовувати пошукові системи іноземною мовою; досліджувати нормативно-правові документи, наукові джерела та доктрини військового права, викладені іноземною мовою, щодо проблем правового регулювання відповідальності за воєнні злочини.

ПК8. Знання та розуміння підстав класифікації воєнних злочинів.

ПК9. Знання складів воєнних злочинів.

ПК10. Розуміння шляхів закріплення складів воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві.

ПК11. Знання і розуміння термінів та складів категорії міжнародних злочинів «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку».

ПК12. Уміння аналізувати та систематизувати проблеми регулювання воєнних злочинів у кримінальному законодавстві України.

ПК13. Розуміння особливостей кваліфікації та доказування воєнних злочинів.

ПК14. Знання та розуміння механізмів імплементації міжнародних норм щодо відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини, основних вимог та засобів імплементації на національному рівні.

ПК15. Розуміння проблем гармонізації кримінального законодавства України з положеннями міжнародного права.

ПК16. Знання та розуміння системи кримінального переслідування за вчинення воєнних злочинів.

ПК17. Знання та розуміння порядку створення, особливостей функціонування та компетенції Міжнародного кримінального суду; поняття та змісту принципу компліментарності.

ПК18. Здатність висловлювати аргументи/контраргументи, обґрунтовувати та відстоювати позицію щодо стану і перспектив розвитку

міжнародного співробітництва України стосовно притягнення до відповідальності осіб за вчинення воєнних злочинів.

ПК19. Знання сучасних пріоритетів міжнародної кримінально-правової політики.

ПК20. Здатність до моделювання алгоритмів взаємодії України з Міжнародним кримінальним судом.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1).

1.7. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1. Продемонструвати знання щодо концепції та основних компонент правосуддя перехідного періоду.

РН НД 1.2. Визначити місце міжнародного кримінального права в системі міжнародного права; охарактеризувати предмет та принципи міжнародного кримінального права, його структурні елементи.

РН НД 1.3. Демонструвати знання поняття та ознак злочинів в міжнародному кримінальному праві (міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру), визначати їх співвідношення.

РН НД 1.4. Аналізувати джерела міжнародних кримінально-правових норм, положення Римського статуту як підстави функціонування Міжнародного кримінального суду.

РН НД 1.5. Характеризувати склад воєнного злочину в міжнародному кримінальному праві.

РН НД 1.6. Пояснювати особливості міжнародної кримінальної відповідальності та відповідальності юридичних осіб і держави в міжнародному кримінальному праві.

РН НД 1.7. Продемонструвати знання концепції покарання в міжнародному кримінальному праві, видів покарань, обставин, що виключають відповідальність за воєнні злочини в міжнародному кримінальному праві.

РН НД 2.1. Представити класифікацію (-ції) воєнних злочинів.

РН НД 2.2. Аналізувати склади воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві.

РН НД 2.3. Характеризувати способи закріплення складів воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві та особливості їх регулювання.

РН НД 2.4. Описувати елементи складів міжнародних воєнних злочинів (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторони) за законодавством України.

РН НД 2.5. Вирішувати проблеми нормативно-правового регулювання воєнних злочинів у кримінальному законодавстві України.

РН НД 2.6. Аналізувати особливості кваліфікації та доказування воєнних злочинів.

РН НД 2.7. Пояснювати механізми імплементації міжнародних норм щодо відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини; досліджувати основні вимоги та засоби імплементації на національному рівні.

РН НД 2.8. Визначати шляхи гармонізації кримінального законодавства України з положеннями міжнародного кримінального права.

РН НД 2.9. Описати систему кримінального переслідування за вчинення воєнних злочинів, її структуру та взаємозв'язок елементів (національний та міжнародний рівні).

РН НД 2.10. Продемонструвати знання поняття та змісту принципу компліментарності роботи Міжнародного кримінального суду, процесу його створення, особливостей функціонування та компетенції.

РН НД 2.11. Охарактеризувати сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного співробітництва України під час кримінального провадження.

РН НД 2.12. Визначати й аналізувати пріоритети та тенденції міжнародної кримінально-правової політики.

РН НД 2.13. Моделювати алгоритми взаємодії України з Міжнародним кримінальним судом.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни та результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Воєнні злочини. Міжнародні кримінальні трибунали та суди у системі запобігання воєнним злочинам.

Модуль 2. Концепція перехідного правосуддя. Міжнародний злочин та відповідальність за нього.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Найменування показників	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Модуль 1 Лекції: 12
Кількість модулів: 2	Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»	Семінарські заняття/колоквіум: 22 Самостійна робота: 30
Загальна кількість годин: 120	Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»	Модуль 2 Лекції: 10 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота: 30
Тижневих годин: аудиторних – 2-4, самостійної роботи курсанта – 2-6	Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Воєнні злочини. Міжнародні кримінальні трибунали та суди у системі запобігання воєнним злочинам.

Загальна характеристика воєнних злочинів, система їх складів у міжнародному кримінальному праві. Історичний нарис встановлення відповідальності за воєнні злочини. Класифікація воєнних злочинів у Римському статуті Міжнародного кримінального суду. Матеріальний, ментальний та контекстуальні елементи воєнного злочину за Elements of

Crimes. Проблеми кваліфікації злочинів проти людяності та воєнних злочинів. Система та види покарань за воєнні злочини.

Види та склади воєнних злочинів за законодавством України. Відповідальність за порушення законів та звичаїв війни. Об'єкт воєнних злочинів. Об'єктивна сторона воєнних злочинів. Суб'єктивна сторона воєнного злочину. Суб'єкт відповідальності за вчинення воєнних злочинів. Покарання за воєнні злочини. Особливості кваліфікації та доказування воєнних злочинів.

Імплементация міжнародно-правових норм щодо встановлення відповідальності за воєнні злочини. Гармонізація кримінального законодавства України з положеннями міжнародного права. Способи імплементации норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні. Вимоги та засоби імплементации міжнародно-правових норм щодо встановлення відповідальності за воєнні злочини на національному рівні.

Система запобігання воєнним злочинам. Міжнародний організаційно-правовий механізм боротьби зі злочинністю. Його відмінності від системи запобігання та протидії воєнним злочинам. Механізм кримінального переслідування за скоєння серйозних порушень міжнародного гуманітарного права. Роль Міжнародного Комітету Червоного Хреста в системі запобігання воєнним злочинам. Міжнародні кримінальні трибунали та суди. Нюрнберзький міжнародний трибунал над головними воєнними злочинцями Другої світової війни. Токійський міжнародний воєнний трибунал. Міжнародний трибунал щодо Руанди. Міжнародний трибунал для судового переслідування осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного кримінального права, вчинені на території колишньої Югославії з 1991 року. Екстрадиція у міжнародному кримінальному праві. Міжнародне співробітництво України під час кримінального провадження.

Міжнародний кримінальний суд. Римський статут як основа для утворення Міжнародного кримінального суду. Компетенція Міжнародного кримінального суду. Принцип компліментарності. Принцип універсальної юрисдикції. Ратифікація Римського статуту Міжнародного кримінального суду

Україною: сучасний стан та перспективи. Визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду. Особливості виконання окремих заходів покарання за вироком Міжнародного кримінального суду. Обов'язок держав розслідувати та віддавати до суду або видавати.

Модуль 2. Концепція перехідного правосуддя. Міжнародний злочин та відповідальність за нього.

Transitional justice. Introduction of the principles of transitional justice to prepare for the postconflict period. Ensuring national security in a postconflict society: processes and mechanisms of transitional justice. Components of transitional justice. Individual prosecutions among the components of transitional justice.

Концепція перехідного правосуддя в Україні. Запровадження засад перехідного правосуддя як передумови підготовки до постконфліктного періоду. Поняття та основні елементи перехідного правосуддя як механізму постконфліктного врегулювання збройного конфлікту. Індивідуальна відповідальність серед компонент правосуддя перехідного періоду. Право на правду та комісії із встановлення істини. Репарації як елемент перехідного правосуддя. Надання жертвам конфлікту необхідної допомоги у вигляді реституції, компенсації, реабілітації та сатисфакції. Інституційні реформи серед гарантій не повторюваності збройного конфлікту.

Поняття, предмет, система, принципи міжнародного кримінального права. Загальний огляд історії розвитку міжнародного кримінального права. Основні підходи до розуміння сутності міжнародного кримінального права. Міжнародне кримінальне право в системі міжнародного права. Завдання, предмет і методи міжнародного кримінального права. Система міжнародного кримінального права. Основоположні принципи міжнародного кримінального права. Принципи міжнародного правопорядку «*jus ad bellum*» та «*jus in bello*». Вплив міжнародного кримінального права на національне законодавство. Безпосереднє та опосередковане застосування норм міжнародного кримінального права. Міжнародне кримінальне право та національні інтереси України. Міжнародні кримінально-правові норми. Поняття та види джерел

міжнародного кримінального права. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного кримінального права. Види міжнародних договорів. Поняття ратифікації. Інші джерела міжнародного кримінального права. Проблема визнання національного законодавства джерелом міжнародного кримінального права. Дія норм міжнародного кримінального права в часі та просторі.

Злочин і склад злочину у міжнародному кримінальному праві. Поняття та ознаки злочину в міжнародному кримінальному праві. Види злочинів у міжнародному кримінальному праві. Поняття та особливості міжнародного злочину. Сутність злочину міжнародного характеру та його відмінність від міжнародного злочину. Склад злочину в міжнародному кримінальному праві. Специфіка суб'єкта міжнародного злочину. Співвідношення категорій «суб'єкт міжнародного злочину» та «суб'єкт відповідальності за міжнародний злочин». Особливості об'єктивних та суб'єктивних ознак міжнародного злочину. Закінчений злочин в міжнародному кримінальному праві. Відповідальність за готування до міжнародного злочину та за замах на його вчинення. Поняття співучасті у злочині в міжнародному кримінальному праві. Класифікація й особливості форм співучасті та видів співучасників у злочині в міжнародному кримінальному праві. Специфічність відповідальності співучасників у вчиненні міжнародного злочину. Співучасть держави у вчиненні міжнародного злочину. Характеристика обставин, що виключають відповідальність, у міжнародному кримінальному праві.

Відповідальність та покарання у міжнародному кримінальному праві. Поняття відповідальності в міжнародному кримінальному праві. Принципи відповідальності за міжнародний злочин. Підстави відповідальності за міжнародний злочин. Диференціація відповідальності залежно від суб'єкта міжнародного злочину. Міжнародна кримінальна відповідальність індивідів. Концепція покарання в міжнародному кримінальному праві. Поняття та види покарання в міжнародному кримінальному праві. Особливості призначення покарання за міжнародним кримінальним правом. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності та покарання за міжнародним кримінальним

правом. Проблема відповідальності юридичних осіб та держави в міжнародному кримінальному праві.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.

Види навчальних занять: лекція, семінарське заняття, консультація.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Самостійна робота курсанта є основним способом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Зміст самостійної роботи курсанта над конкретною навчальною дисципліною визначається програмою, методичними матеріалами, завданнями та настановами викладача. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених програмою навчальної дисципліни: монографічною літературою, науково-практичними виданнями, конспектами лекцій, збірниками завдань, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи курсантів тощо.

Мета самостійної роботи курсантів полягає в опануванні механізмів притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили воєнні злочини.

Самостійна робота курсантів здійснюється у таких формах: підбір та аналітичне дослідження рекомендованої/додаткової навчальної, наукової літератури, міжнародних та національних нормативних актів, практики притягнення до відповідальності осіб, які вчинили воєнні злочини, а також інших інформаційних джерел; опрацювання конспектів лекцій; виконання практичних завдань; робота над кейсами; виконання індивідуальних робіт; підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів,

контрольних робіт); самотестування; підготовка до семінарських занять та диференційованого заліку.

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри військового права.

4.3. Освітні технології та методи навчання.

Освітні технології: аудіовізуальні та інтерактивні технології (ґрунтуються на концептуальній ідеї співробітництва, взаємонавчання; використовуються при опрацюванні дискусійних питань); ІТ-технології; технологія навчання як дослідження (базується на здійсненні курсантами досліджень; застосовується при написанні наукових доповідей, рефератів, тез доповідей на конференціях тощо); технологія формування творчої особистості (заснована на насиченні освітнього процесу різноманітними творчими завданнями, які виконуються як на семінарських заняттях, так і позааудиторно).

Методи навчання: контекстне навчання, пояснювально-ілюстраційний метод тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.

Формами контролю знань курсантів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни *на семінарських заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань, робота над кейсами, захист реферату за ініціативи курсанта тощо. У ході семінарського заняття курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 0,5; 0,75; 1);

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів в усній (колоквиум) та письмовій (контрольна робота) формах. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта у вивченні поточного матеріалу.

Впродовж семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань курсантів з навчальної дисципліни є *диференційований залік*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та індивідуальної роботи, за якої курсант допускається до складання диференційованого заліку, становить 25 балів. Максимальна кількість балів, яку курсант може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу

і видами контрольних заходів навчальної дисципліни

«Кримінальна відповідальність за воєнні злочини»

при підсумковому контролі у формі диференційованого заліку:

Поточний контроль				Індивідуальна робота курсантів	Підсумковий контроль (диференційований залік)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2				
Семінарські заняття	Колоквиум	Семінарські заняття	Контрольна робота			
max 10	max 6	max 8	max 6	max 10	max 60	max 100

Критерії оцінювання (диференційований залік):

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на семінарському занятті	Max 1	Високий рівень активності на занятті; глибоке знання матеріалу, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях за темою заняття; розгорнута, повна, правильна відповідь на питання; повна, правильна і переконлива аргументація при вирішенні проблемних правових ситуацій; засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою за

		темою заняття; вільна орієнтація у правових джерелах та судовій практиці за темою заняття; усунення прогалин або неточностей у відповідях інших курсантів; високий рівень засвоєння практичних навичок за певною темою.
	0,75	Середній рівень активності на занятті; неповне, неточне розкриття питання, розв'язання практичних завдань з окремими помилками; засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою за темою заняття; часткове використання правових джерел за темою заняття; середній рівень засвоєння практичних навичок за певною темою.
	0,5	Низький рівень активності на занятті; значна неповнота, суттєві неточності та прогалини у відповіді на питання; розв'язання окремих практичних завдань з теми; вирішення проблемних правових ситуацій з істотними помилками; суттєві прогалини в опануванні рекомендованої літератури за темою заняття; низький рівень засвоєння практичних навичок за певною темою.
	Min 0	Відсутність знань по жодному з питань плану семінарського заняття; не розв'язання практичних завдань.
Колоквіум / Контрольна робота	Max 6	Всебічне, систематичне і глибоке знання програмного матеріалу; бездоганне засвоєння спеціальної літератури; демонстрація курсантом здатності до самостійного використання отриманих знань у практичній роботі.
	4	Виявлення курсантом в достатній мірі знань основного програмного матеріалу; засвоєння релевантної навчальної літератури та демонстрація курсантом умінь орієнтуватися в ній; розкриття всіх питань без помилок, але з незначною неповнотою у відповіді на питання.
	2	Виявлення курсантом мінімально необхідних знань матеріалу; допущення помилок, суттєвих неточностей і погрішностей у відповіді; неповне розкриття питань.
	Min 0	Повне незнання програмного матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботи курсантів:		
Наукова доповідь	Max 10	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Проведено соціологічне дослідження – опитування, анкетування тощо. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки.

		Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	6	Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.
	4	Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела. Наявна незначна кількість посилань на судову та / або правозастосовну практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.
	2	Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до правозастосовної практики. Представлена робота не в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.
	Min 0	Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної недоброчесності.

Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.
Диференційований залік Зараховано	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого

		програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
Не зараховано	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Про Збройні Сили України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>

4. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» : Указ Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>

6. Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 8 June 1977. URL: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf

7. Report of the Special Rapporteur on the promotion of truth, justice, reparation and guarantees of non-recurrence (Distr.: General, 21 August 2017, A/HRC/36/50). URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g17/243/19/pdf/g1724319.pdf>

8. Report on Preliminary Examination Activities (2019): The Office of the Prosecutor of the International Criminal Court. URL: <https://www.icc-cpi.int/itemsDocuments/191205-rep-otp-PE.pdf>

9. Review of the International Criminal Court and the Rome Statute system : Resolution ICC-ASP/18/Res.7. URL: https://asp.icc-cpi.int/en_menus/asp/Review-Court/Pages/default.aspx

10. The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies : Report of the Secretary-General (Distr.: General, 23 August 2004, S/2004/616). URL: <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/PCS%20S%202004%20616.pdf>

11. Визначення агресії : Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 3314 (XXIX) від 14.12.1974 р. URL: [https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2F3314\(XXIX\)&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False](https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2F3314(XXIX)&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False)

12. Додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах від 17.03.1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_037#Text

13. Додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників від 15.10.1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_034#Text

14. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977 р. URL: <https://treaties.un.org/pages/showdetails.aspx?objid=08000002800f3586>

15. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 08.06.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text

16. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III), від 08.12.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text

17. Додатковий протокол до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію (Протокол IV), від 13.10.1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_894#Text

18. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників від 17.03.1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_035#Text

19. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20.04.1959 р. (ETS № 30). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036#Text

20. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13.12.1957 р. (ETS № 24) та Протоколи до неї. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text

21. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS № 73) від 15.05.1972 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_008#Text

22. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 р. (III Женевська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text

23. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text

24. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден від 16.12.1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_167#Text

25. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму від 16.05.2005 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text

26. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, від 10.10.1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_266#Text

27. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення від 18.09.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_379#Text

28. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та їх знищення від 10.04.1972 р. URL: <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=0800000280101653>

29. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13.01.1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text

30. Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі (Гаага, 18.10.1907 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text

31. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 09.12.1948 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text

32. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14.05.1954 р. URL: <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=0800000280145bac>
33. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
34. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 р. (IV Женевська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
35. Конвенція про незастосування строків давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26.11.1968 р. URL: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-6&chapter=4&clang=_en
36. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12.08.1949 р. (I Женевська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
37. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12.08.1949 р. (II Женевська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
38. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна (Токіо, 14.09.1963 р.). URL: <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/Conv1-english.pdf>
39. Конвенція про припинення злочину апартеїду та покарання за нього від 30.11.1973 р. URL: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-7&chapter=4&clang=_en
40. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок від 03.03.1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_024#Text
41. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text

42. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 04.12.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_103#Text

43. Міжнародна конвенція щодо боротьби з підробкою грошових знаків від 20.04.1929 р. URL: https://treaties.un.org/pages/LONViewDetails.aspx?src=LON&id=563&chapter=30&clang=_en

44. Протокол про вибухонебезпечні предмети – наслідки війни (Протокол V) від 28.11.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c78#Text

45. Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 року (Протокол II з поправками, внесеними 3 травня 1996 року), що додається до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять надмірні пошкодження або мають невибіркову дію, від 03.05.1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_310#Text

46. Рекомендація R (91)11 Комітету міністрів державам-членам щодо експлуатації сексу з метою наживи, порнографії, проституції, торгівлі дітьми і неповнолітніми від 09.09.1991 р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/mu91358?ed=1991_09_09

47. Римський статут Міжнародного кримінального суду (Рим, 17.07.1998 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

48. Статут Міжнародного військового трибуналу для суду та покарання головних військових злочинців європейських країн осі від 08.08.1945 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140950__140950

49. Статут Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця від 01.10.1986 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU86313>

50. Статут Міжнародного трибуналу по Руанді від 08.11.1994 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/161108__525193

51. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26.06.1945 р. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf

52. Угода про першочергові заходи стосовно захисту жертв збройних конфліктів від 24.09.1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_037#Text

Література

Основна література

1. Cherviakova O., Mekheda V. Violations of the laws or customs of war under military law: comparative analysis of international and internal legislation of Ukraine. *Problems of Legality*. 2021. Issue 152. P. 8–18.

2. АБВ. Збройний конфлікт в термінах (Путівник для України) / Дуцик Д., Черниш В., Вороніна В. та ін. Київ : Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, 2019. 90 с. URL: <https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/154287/%d0%90%d0%91%d0%92.%20%d0%97%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9%d0%bd%d0%b8%d0%b9%20%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%bb%d1%96%d0%ba%d1%82%20%d0%b2%20%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%bc%d1%96%d0%bd%d0%b0%d1%85.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Военні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі. Київ : ГО Truth Hounds ; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с. URL: <https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2019/12/%D0%92%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8-Truth-Hounds.pdf>

4. Червякова О. В. Відповідальність за военні злочини: механізми та процеси відновлення суверенітету та безпеки України. *Форум Права*. 2020. № 61(2). С. 150–162. URL: <http://forumprava.pp.ua/files/150-162-2020-2-FP->

[Cherviakova_16.pdf](#)

5. Червякова О. В. Відповідальність за воєнні злочини: через перехідне правосуддя до сталого миру та безпеки України. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 150. С. 161–172.

6. Червякова О. В., Ситник Р. В., Гончаренко М. М. Концепція ефективного контролю серед засобів відновлення національної безпеки України. *Право і безпека – Law and Safety*. 2021. № 2(81). С. 42–49.

Додаткова література

1. Beresford A., Wand D. Understanding bricolage in norm development: South Africa, the International Criminal Court, and the contested politics of transitional justice. *Review of International Studies*. Cambridge University Press, 2020. P. 1–21.

2. Cherviakova O. Ensuring national security in a conflict society: processes and mechanisms of transitional justice. *Scientific approaches in jurisprudence : collective monograph / Lohvinenko M., Kordunian I., etc.* International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2020. 213 p. P. 109–116.

3. Genocide, War Crimes and Crimes Against Humanity: A Digest of the Case Law of the International Criminal Tribunal for Rwanda : Human Rights Watch, 15 January 2010. URL: <https://www.refworld.org/docid/4b5438802.html>

4. Jazairi R. Transitional Justice in Syria: The Role and Contribution of Syrian Refugees and Displaced Persons. *Middle East Law and Governance*. 2015. Vol. 7, issue 3. P. 336–359.

5. Johan D. Van der Vyver. The International Criminal Court and the Concept of Mens Rea in International Criminal Law. 12 U. MIA INT’L & COMP. L. REV. 57 (2004). URL: <https://repository.law.miami.edu/umiclr/vol12/iss1/3>

6. Актуальні орієнтири державної політики щодо тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. Київ, 2020. 31 с. URL: http://www.ppu.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/Posibnyk1_2.pdf

7. Амністія та люстрація: механізми перехідного правосуддя для майбутнього України. Огляд міжнародної практики та національного законодавства : наук.-практ. вид. / Мартиненко О. А., Семьоркіна О. М. Київ, 2020. 84 с.

8. Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні : монографія / за заг. ред. А. П. Буценка, М. М. Гнатовського. Київ : РУМЕС, 2017. 592 с.

9. Діалог в моделі правосуддя перехідного періоду: особливості і функції : наук.-практ. вид. / І. Брунова-Калісецька, Т. Кисельова, О. Мартиненко. Київ, 2020. 60 с.

10. Міжнародний кримінальний суд: Q&A. AMNESTY INTERNATIONAL, 2019. 36 с. URL: https://www.amnesty.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Mizhnarodnyj-kryminalnyj-sud_broshura-1.pdf

11. Україна – НАТО: невійськова співпраця як спільна відповідь на гібридні загрози : експертне опитування. URL: http://www.ucipr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=524:ukra-na-nato-nev-yskova-sp-vpracya-yak-sp-lna-v-dpov-d-na-g-bridn-zagrozi-ekspertne-opituvannya&catid=13&Itemid=202&lang=ua

12. Уроки та значення Міжнародного кримінального трибуналу щодо колишньої Югославії. URL: <https://www.prostir.ua/?library=uroky-ta-znachennya-mizhnarodnoho-kryminalnoho-trybunalu-schodo-kolyshnoji-yuhoslaviji>

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду. URL: <https://www.icc-cpi.int/>

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

3. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

4. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

5. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України. URL:
<https://www.mil.gov.ua/>

6. Офіційний веб-портал Збройних Сил України. URL:
<https://www.zsu.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри
військового права Військово-юридичного інституту. URL:
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/555-kafedryviiskovoiurydychnoho-instytutu.html>

НЕИК

Навчальний електронний інформаційний комплекс «Кримінальна
відповідальність за воєнні злочини». URL:
<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1409>

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПК12. Уміння аналізувати та систематизувати проблеми регулювання воєнних злочинів у кримінальному законодавстві України.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПК1. Знання та розуміння концепції перехідного правосуддя, її основних компонент та їх характеристик. ПК2. Знання і розуміння поняття, предмету, системи, принципів та джерел міжнародного кримінального права, його місця в системі міжнародного права. ПК3. Обізнаність щодо поняття та ознак міжнародного злочину, злочину міжнародного характеру, воєнного злочину та співвідношення вказаних видів злочинів. ПК5. Знання та розуміння поняття складу воєнного злочину, незакінченого воєнного злочину та співучасті у воєнному злочині. ПК8. Знання та розуміння підстав класифікації воєнних злочинів. ПК9. Знання складів воєнних злочинів. ПК10. Розуміння шляхів закріплення складів воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві. ПК11. Знання і розуміння термінів та складів категорії міжнародних злочинів «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку». ПК16. Знання та розуміння системи кримінального переслідування за вчинення воєнних злочинів.
ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	ПК4. Здатність проявляти навички застосування джерел інформації, здійснення моніторингу юридичного інформаційного простору (бібліографій, нормативно-правових документів, статистичних даних, web-сайтів та ін.), що безпосередньо чи опосередковано стосуються відповідальності за вчинення воєнних злочинів.
ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПК17. Знання та розуміння порядку створення, особливостей функціонування та компетенції Міжнародного кримінального

	суду; поняття та змісту принципу компліментарності. ПК19. Знання сучасних пріоритетів міжнародної кримінально-правової політики.
ЗК 1.1. Здатність удосконалювати свій професійний рівень та набувати нові знання.	ПК6. Знання та розуміння поняття й особливостей міжнародної кримінальної відповідальності та покарання за воєнні злочини. ПК13. Розуміння особливостей кваліфікації та доказування воєнних злочинів. ПК14. Знання та розуміння механізмів імплементації міжнародних норм щодо відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини, основних вимог та засобів імплементації на національному рівні. ПК15. Розуміння проблем гармонізації кримінального законодавства України з положеннями міжнародного права.
ЗК 1.3. Здатність бути лідером, стимулювати на досягнення спільної мети, брати на себе відповідальність.	ПК18. Здатність висловлювати аргументи/контраргументи, обґрунтовувати та відстоювати позицію щодо стану і перспектив розвитку міжнародного співробітництва України стосовно притягнення до відповідальності осіб за вчинення воєнних злочинів.
ЗК 1.4. Здатність до спілкування іноземною мовою у професійній сфері в усній та письмовій формах.	ПК7. Уміння використовувати пошукові системи іноземною мовою; досліджувати нормативно-правові документи, наукові джерела та доктрини військового права, викладені іноземною мовою, щодо проблем правового регулювання відповідальності за воєнні злочини.
ЗК 1.5. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності.	ПК20. Здатність до моделювання алгоритмів взаємодії України з Міжнародним кримінальним судом.
СК – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.	ПК20. Здатність до моделювання алгоритмів взаємодії України з Міжнародним кримінальним судом.
СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.	ПК1. Знання та розуміння концепції перехідного правосуддя, її основних компонент та їх характеристик. ПК12. Уміння аналізувати та систематизувати проблеми регулювання воєнних злочинів у кримінальному законодавстві України. ПК16. Знання та розуміння системи кримінального переслідування за вчинення

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.	воєнних злочинів. ПК2. Знання і розуміння поняття, предмету, системи, принципів та джерел міжнародного кримінального права, його місця в системі міжнародного права. ПК3. Обізнаність щодо поняття та ознак міжнародного злочину, злочину міжнародного характеру, воєнного злочину та співвідношення вказаних видів злочинів. ПК4. Здатність проявляти навички застосування джерел інформації, здійснення моніторингу юридичного інформаційного простору (бібліографій, нормативно-правових документів, статистичних даних, web-сайтів та ін.), що безпосередньо чи опосередковано стосуються відповідальності за вчинення воєнних злочинів. ПК5. Знання та розуміння поняття складу воєнного злочину, незакінченого воєнного злочину та співучасті у воєнному злочині. ПК6. Знання та розуміння поняття й особливостей міжнародної кримінальної відповідальності та покарання за воєнні злочини. ПК7. Уміння використовувати пошукові системи іноземною мовою; досліджувати нормативно-правові документи, наукові джерела та доктрини військового права, викладені іноземною мовою, щодо проблем правового регулювання відповідальності за воєнні злочини. ПК8. Знання та розуміння підстав класифікації воєнних злочинів. ПК9. Знання складів воєнних злочинів. ПК10. Розуміння шляхів закріплення складів воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві. ПК11. Знання і розуміння термінів та складів категорії міжнародних злочинів «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку». ПК17. Знання та розуміння порядку створення, особливостей функціонування та компетенції Міжнародного кримінального суду; поняття та змісту принципу компліментарності.
СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані	ПК13. Розуміння особливостей кваліфікації та доказування воєнних злочинів. ПК18. Здатність висловлювати аргументи/контраргументи, обґрунтовувати та відстоювати позицію щодо стану і

висновки та рекомендації.	перспектив розвитку міжнародного співробітництва України стосовно притягнення до відповідальності осіб за вчинення воєнних злочинів.
СК – фахові компетентності за спеціалізацією (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК 1.1. Здатність до реалізації міжнародних стандартів прав і свобод людини у правоохоронній діяльності.	ПК14. Знання та розуміння механізмів імплементації міжнародних норм щодо відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини, основних вимог та засобів імплементації на національному рівні. ПК19. Знання сучасних пріоритетів міжнародної кримінально-правової політики.
СК 1.2. Уміння виявляти проблеми правозастосування та пропонувати шляхи їх вирішення під час здійснення правоохоронної діяльності.	ПК15. Розуміння проблем гармонізації кримінального законодавства України з положеннями міжнародного права.

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РН – результати навчання за спеціальністю / спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.	№ 1, 2	РН НД 1.2. Визначити місце міжнародного кримінального права в системі міжнародного права; охарактеризувати предмет та принципи міжнародного кримінального права, його структурні елементи. РН НД 1.3. Демонструвати знання поняття та ознак злочинів в міжнародному кримінальному праві (міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру), визначати їх співвідношення. РН НД 1.5. Характеризувати склад воєнного злочину в міжнародному кримінальному праві. РН НД 2.1. Представити класифікацію (-ції) воєнних злочинів. РН НД 2.2. Аналізувати склади воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві. РН НД 2.4. Описувати елементи складів міжнародних воєнних злочинів (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторони) за законодавством України.
РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.	№ 1, 2	РН НД 1.6. Пояснювати особливості міжнародної кримінальної відповідальності та відповідальності юридичних осіб і держави в міжнародному кримінальному праві. РН НД 2.6. Аналізувати особливості кваліфікації та доказування воєнних злочинів.
РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.	№ 1	РН НД 1.7. Продемонструвати знання концепції покарання в міжнародному кримінальному праві, видів покарань, обставин, що виключають відповідальність за воєнні злочини в міжнародному кримінальному праві.
РН10. Виокремлювати	№ 2	РН НД 2.5. Вирішувати проблеми нормативно-

юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.		правового регулювання воєнних злочинів у кримінальному законодавстві України.
РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	№ 1, 2	РН НД 1.1. Продемонструвати знання щодо концепції та основних компонент правосуддя перехідного періоду. РН НД 2.7. Пояснювати механізми імплементації міжнародних норм щодо відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини; досліджувати основні вимоги та засоби імплементації на національному рівні. РН НД 2.8. Визначати шляхи гармонізації кримінального законодавства України з положеннями міжнародного кримінального права.
РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.	№ 1, 2	РН НД 1.4. Аналізувати джерела міжнародних кримінально-правових норм, положення Римського статуту як підстави функціонування Міжнародного кримінального суду. РН НД 2.3. Характеризувати способи закріплення складів воєнних злочинів в міжнародному кримінальному праві та особливості їх регулювання. РН НД 2.10. Продемонструвати знання поняття та змісту принципу компліментарності роботи Міжнародного кримінального суду, процесу його створення, особливостей функціонування та компетенції. РН НД 2.11. Охарактеризувати сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного співробітництва України під час кримінального провадження. РН НД 2.12. Визначати й аналізувати пріоритети та тенденції міжнародної кримінально-правової політики.
РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.	№ 2	РН НД 2.13. Моделювати алгоритми взаємодії України з Міжнародним кримінальним судом.
РН 1.4. Визначати професійні завдання і організувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за отримані результати та здійснювати службові обов'язки у нестандартних ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації.	№ 2	РН НД 2.9. Описати систему кримінального переслідування за вчинення воєнних злочинів, її структуру та взаємозв'язок елементів (національний та міжнародний рівні).

